INFORMAČNÍ MATERIÁL PRO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLCE

Nařízení o obnově přírody

Národní plán na obnovu přírody (NPOP)

Propojení s ekologickým zemědělstvím | Výzvy | Příležitosti

PRO-BIO SVAZ EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ | 2025

Obsah

1. Co je Nařízení o obnově přírody (NRR)?
2. Národní plán na obnovu přírody (NPOP) – harmonogram a proces
3. Článek 10: Obnova populací opylovačů
4. Článek 11: Obnova zemědělských ekosystémů
5. Čtyři klíčové indikátory pro zemědělství
6. Obnova rašelinišť – co to znamená pro zemědělce?
7. Krajinné prvky s vysokou rozmanitostí
8. Propojení NRR se SZP a ekologickým zemědělstvím
9. Výzvy pro ekologické zemědělce
10. Příležitosti – co může EZ zemědělec získat?
11. Konkrétní opatření vhodná pro EZ farmy
12. Financování a dotační nástroje
13. Jak se zapojit do přípravy NPOP?
14. Nejčastější otázky a odpovědi
15. Shrnutí a klíčové kontakty

1. Co je Nařízení o obnově přírody (NRR)?

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 o obnově přírody (NRR – Nature Restoration Regulation) vstoupilo v platnost 18. srpna 2024. Jde o historicky první právně závazný nástroj EU zaměřený specificky na obnovu poškozených ekosystémů. Zemědělská krajina stojí v jeho centru – a s ní i ekologičtí zemědělci jako přirození partneři.

Hlavní cíl NRR

Obnovit poškozené ekosystémy na alespoň 20 % plochy souše a moří EU do roku 2030 a dosáhnout dobrého stavu ekosystémů na většině území EU do roku 2050.
Nařízení se výslovně vztahuje na zemědělské ekosystémy, opylovače, rašeliniště a krajinné prvky.

Proč by se to mělo týkat zemědělce?

Nařízení neznamená přímé zákazy pro zemědělce. Povinnosti plynou státu (ČR), který musí navrhnout a financovat opatření ke splnění cílů. Zemědělci jsou klíčovými partnery – bez jejich spolupráce cíle splnit nelze. Ekologičtí zemědělci jsou přitom v přirozené výhodě, protože celá řada jejich standardních praktik přirozeně přispívá k cílům NRR.

Článek NRR	Téma	Relevance pro EZ zemědělce
Čl. 10	Obnova populací opylovačů	Velmi vysoká – EZ farmy jsou klíčovým habitatem opylovačů
Čl. 11	Obnova zemědělských ekosystémů	Přímo cílí na zemědělskou krajinu
Čl. 4	Přírodní stanoviště Natura 2000	Střední – farmy v CHKO a Natuře 2000
Čl. 9	Obnova řek a říčních niv	Střední – zemědělci u vodních toků

2. Národní plán na obnovu přírody (NPOP) – harmonogram a proces

Každý členský stát EU musí vypracovat vlastní Národní plán na obnovu přírody (NPOP). NPOP je nástroj implementace: definuje konkrétní opatření, financování a indikátory, které ČR zvolí k dosažení cílů NRR. Plán připravuje MŽP ve spolupráci s tematickými expertními skupinami (TES). PRO-BIO svaz je členem TES pro čl. 10 a 11.

Klíčové milníky NPOP

srpen 2024	Vstup Nařízení o obnově přírody (NRR) v platnost
jaro 2025	2. kolo tematických expertních skupin (TES) – aktivní příprava NPOP
podzim 2025	3. kolo TES – finalizace podkladů pro NPOP
1. 9. 2026	**Předložení návrhu NPOP Evropské komisi**
1. 3. 2027	**Posouzení NPOP Evropskou komisí**
1. 9. 2027	**Zapracování připomínek a zveřejnění NPOP**
2030	**Splnění prvních cílů NRR (opylovači, polní ptáci, krajinné prvky…)**
2032	1. revize NPOP
2042	2. revize NPOP

Klíčový termín

Do roku 2030 musí ČR prokázat rostoucí trend u indikátorů zemědělských ekosystémů. Opatření musí být zavedena ihned – nejpozději v období 2025–2027. Zemědělci, kteří se zapojí hned na začátku, budou mít výhodu při přístupu k dotacím podporujícím praktiky v souladu s Nařízením o obnově přírody.

3. Článek 10: Obnova populací opylovačů

Opylovači – včely, čmeláci, motýli, mouchy a další volně žijící hmyz přenášející pyl – jsou zásadní pro fungování zemědělských ekosystémů. Bez nich není možná produkce mnoha plodin. Přitom jejich populace v ČR i celé EU dlouhodobě klesají – vlivem pesticidů, ztráty habitatů a homogenizace krajiny. Článek 10 NRR stanoví závazné cíle pro jejich obnovu.

Co nařízení požaduje (čl. 10 odst. 1)?

- Nejpozději do roku 2030 zlepšit rozmanitost opylovačů a zvrátit pokles jejich populací
- Po roce 2030 dosáhnout rostoucího trendu populací opylovačů
- Trend se měří každých 6 let, dokud není dosaženo uspokojivých úrovní

Monitorování opylovačů

Evropská komise do 18. 8. 2025 přijme standardizovanou metodu monitorování opylovačů. ČR bude od cca srpna 2026 každoročně monitorovat četnost a druhovou rozmanitost opylovačů na reprezentativních lokalitách. Ekologické farmy mohou být přirozenými monitorovacími lokalitami – bez pesticidů a s bohatou druhovou skladbou jsou vzácně hodnotné pro výzkum.

Proč je EZ zemědělec přirozeným spojencem?

Ekologické farmy nepoužívají pesticidy – hlavní příčinu úbytku opylovačů.
EZ osevní postupy (jetelotrávy, bob, hrách, hořčice, atd.) jsou zdrojem potravy pro opylovače.
Výběhy, meze, remízky a zatravněné pásy na EZ farmách tvoří klíčové biotopy.
EZ zemědělci mohou podpořit občanskou vědu při monitorování opylovačů.

4. Článek 11: Obnova zemědělských ekosystémů

Článek 11 je pro zemědělce nejdůležitější částí celého nařízení. Přímo se zaměřuje na zemědělskou krajinu a stanoví konkrétní, měřitelné cíle pro biologickou rozmanitost zemědělských ekosystémů. Zároveň výslovně vyžaduje zohlednění sociálních, ekonomických potřeb venkova a udržitelné zemědělské produkce v EU.

Základní povinnost (čl. 11 odst. 1)

ČR musí zavést opatření na obnovu nezbytná pro zvýšení biologické rozmanitosti zemědělských ekosystémů, přičemž zohlední: změnu klimatu, sociální a ekonomické potřeby venkovských oblastí a nutnost zajistit udržitelnou zemědělskou produkci v EU.

> **Důležité upozornění pro zemědělce**
> Povinnosti z čl. 11 NRR plynou STÁTU (ČR), nikoliv přímo jednotlivým zemědělcům.
> Zemědělci nejsou povinni provádět opatření – stát musí vytvořit podmínky a motivační nástroje.
> Zavodňování zemědělských rašelinišť je výslovně dobrovolné pro vlastníky a zemědělce.

Co ČR musí splnit do roku 2030?

Povinnost	Termín	Poznámka
Rostoucí trend u 2 ze 3 zemědělských indikátorů	2024–2030	Viz kap. 5 – výběr indikátorů
Rostoucí trend populací polních ptáků (+10 bodů)	Do 2030	ČR v příloze V – historicky poškozené pop.polních ptáků
Obnovit 30 % zeměd. využívaných rašelinišť	Do 2030	Dobrovolné pro zemědělce
Zmapovat oblasti potřebující obnovu	Do 2026	MŽP + AOPK připravují mapování

5. Čtyři klíčové indikátory pro zemědělství

Nařízení stanoví konkrétní, měřitelné indikátory. Pro zemědělské ekosystémy jsou to čtyři ukazatele: tři jsou na výběr (musí být splněny alespoň dva) a jeden je povinný pro všechny státy včetně ČR.

Indikátor 1: Motýli v travních porostech (čl. 11 odst. 2a)

Rozmanitost a početnost motýlů v travních porostech je uznávaným ukazatelem celkové biodiverzity zemědělské krajiny. Extenzivní pastva, pozdní seč a absence pesticidů výrazně zvyšují jejich početnost.

- Monitorování: každý rok
- EZ vazba: louky EZ farem jsou prokazatelně bohatší na motýly než konvenční

Indikátor 2: Organický uhlík v orné půdě (čl. 11 odst. 2b)

Organický uhlík v půdě je klíčovým ukazatelem půdního zdraví, sekvestrace uhlíku a odolnosti vůči suchu. ČR má průměrně nízký obsah organické hmoty v půdě – zvláště na intenzivně obhospodařovaných plochách.

- Monitorování: každých 6 let
- EZ vazba: kompost, meziplodiny, jetele, travní porosty = více organického uhlíku

Indikátor 3: Podíl zemědělské půdy s krajinnými prvky (čl. 11 odst. 2c)

Krajinné prvky s vysokou rozmanitostí – meze, aleje, remízky, mokřady, polní pásy, sady, živé ploty – jsou domovem pro opylovače, ptáky a drobnou zvěř. NRR požaduje jejich nárůst.

- Monitorování: každých 6 let (metodika LUCAS + doplňková národní metodika)
- EZ vazba: EZ farmy mají systémově více krajinných prvků než konvenční podniky

Indikátor 4: Běžné druhy polních ptáků – POVINNÝ (čl. 11 odst. 3)

ČR je v příloze V nařízení – patří mezi státy s historicky více poškozenými populacemi polních ptáků (skřivani, čejky, chocholouši, křepelky). Cíle jsou:

Termín	Cílová hodnota indikátoru	Nárůst oproti výchozímu stavu
Výchozí stav (2025)	100	—
Do roku 2030	110	+ 10 %
Do roku 2040	120	+ 20 %
Do roku 2050	130	+ 30 %

EZ zemědělci a polní ptáci

Ekologické farmy prokazatelně hostí vyšší populace polních ptáků. Extenzivní hospodaření, pestré osevní postupy, pastviny a absence pesticidů jsou klíčovými faktory pro skřivany, čejky, křepelky a obilní strnad – druhy zahrnuté do indikátoru.

6. Obnova rašelinišť – co to znamená pro zemědělce?

Jednou z nejdiskutovanějších částí NRR je povinnost obnovy odvodněných rašelinišť (čl. 11 odst. 4). Rašeliniště jsou mimořádně důležité zásobárny uhlíku – jejich odvodnění a přeměna na zemědělskou půdu vedla k masivním emisím CO2. Obnova rašelinišť je proto klíčová pro klimatické cíle EU.

Co ČR musí udělat?

Termín	% zeměd. využívaných rašelinišť	Z toho zavodněno
Do roku 2030	30 %	alespoň 1/4 (7,5 %)
Do roku 2040	40 %	alespoň 1/3 (13,3 %)
Do roku 2050	50 %	alespoň 1/3 (16,7 %)

Klíčová výjimka – zemědělci NEJSOU povinni zavodňovat

Povinnost splnit cíle zavodňování rašelinišť leží výhradně na STÁTU (ČR), nikoliv na zemědělcích.
Zavodňování zemědělské půdy je pro zemědělce a soukromé vlastníky půdy DOBROVOLNÉ.
Stát může a měl by poskytovat finanční pobídky za dobrovolné zavodňování rašelinišť.

Příležitost pro EZ zemědělce

Zemědělci hospodařící na organických půdách (podmáčené louky, nivní pozemky) mohou profitovat z dobrovolných programů obnovy rašelinišť. Přechodné hospodaření na mokřadnějších plochách (paludikultura – chov vodní drůbeže, sklizeň rákosu) může být finančně kompenzováno. Tyto aktivity jsou přirozeně kompatibilní s EZ.

7. Krajinné prvky s vysokou rozmanitostí

Krajinné prvky s vysokou rozmanitostí jsou jedním ze tří volitelných indikátorů čl. 11. Pro zemědělce jde o jedno z nejpřímějších propojení NRR s každodenní zemědělskou praxí.

Co jsou krajinné prvky s vysokou rozmanitostí?

Typ prvku	Popis	Výskyt na EZ farmách
Meze a travnaté pásy	Travnaté pruhy podél polí, cest, toků	Časté
Živé ploty	Linie keřů a stromů mezi pozemky	Obnovitelné, vhodné pro oddělení od sousedních konvenčních pozemků
Aleje a soliterní stromy	Stromy v krajině nebo na mezích	Proměnlivé vhodné pro oddělení od sousedních konvenčních pozemků
Malé mokřady a tůně	Mokřadní lemy potoků	Méně časté
Extenzivní sady	Staré ovocné sady s travnatým podrostem	Typické pro EZ
Agrolesnické systémy	Kombinace stromů a zemědělské produkce	Rozvíjející se, stále více rozšířené na ekologických farmách
Úhory a biotopové pásy	Plochy bez produkce – biotopy	Podporované AEKO

Metodika monitorování krajinných prvků

ČR může do 19. 8. 2025 vypracovat doplňkovou národní metodiku pro monitoring krajinných prvků,
na které se nevztahuje standardní LUCAS metodika (zejm. produktivní agrolesnické prvky, staré sady).
MŽP + AOPK pracují na návrhu definic. Výsledek bude klíčový pro uznání prvků EZ farem v NPOP.

8. Propojení NRR se SZP a ekologickým zemědělstvím

Nařízení o obnově přírody výslovně se propojuje se Společnou zemědělskou politikou (SZP). NPOP musí obsahovat přehled vzájemného působení opatření NPOP a Strategického plánu SZP (čl. 15 odst. 5 NRR). Čl. 14 odst. 10 ukládá identifikovat stávající zemědělské a lesnické postupy, včetně intervencí SZP, přispívající k cílům NRR.

Synergie NRR a ekologického zemědělství

Cíl NRR	Relevantní nástroj SZP	Synergie
Obnova opylovačů (čl. 10)	EZ platba, AEKO – biopásy, louky	Přímá – EZ = méně pesticidů, více kvetoucích plodin
Org. uhlík v půdě (čl. 11/2b)	EZ platba, AEKO – meziplodiny, TTP	Přímá – EZ postupy zvyšují obsah organické hmoty
Krajinné prvky (čl. 11/2c)	AEKO – biotopové pásy, meze	Přímá – EZ farmy je systematicky zakládají
Polní ptáci (čl. 11/3)	EZ platba + AEKO – extenzivní pastva	Přímá – EZ krajina je habitatem ptáků
Obnova rašelinišť (čl. 11/4)	Nové dotační tituly NPOP	Potenciální – závisí na podmínkách ČR

Klíčová politická příležitost pro EZ sektor

PRO-BIO svaz je přímým členem TES čl. 10 a 11 – tedy přímo u přípravy NPOP.
EZ zemědělci mohou ovlivnit, jaká opatření NPOP zahrne a za jakých podmínek budou odměněni.
Příspěvek EZ k cílům NRR musí být v NPOP formálně uznán – to posílí argumentaci pro EZ v SZP 2028+.

9. Výzvy pro ekologické zemědělce

I přes přirozenou synergie mezi EZ a cíli NRR přináší implementace nařízení reálné výzvy. Je důležité být na ně připraven a aktivně se zapojit do jejich řešení.

Výzva 1: Nejistota ohledně konkrétních opatření

NPOP je teprve připravován – do září 2026 musí ČR předložit konkrétní opatření. Zemědělci zatím nevědí, jaká opatření budou požadována, jaké budou podmínky nebo jaká bude výše kompenzací. Tato nejistota komplikuje střednědobé plánování farem.

Výzva 2: Monitorování a administrativní zátěž

NRR zavádí nové povinnosti monitorování pro stát. Ekologické farmy mohou být zapojeny jako monitorovací lokality. To může přinést dodatečné nároky na sběr dat, záznamy a spolupráci s AOPK nebo výzkumnými institucemi.

Výzva 3: Rašelinné a organické půdy

Zemědělci hospodařící na rašelinných půdách mohou čelit tlaku na změnu způsobu hospodaření. Přestože je zavodňování dobrovolné, v oblastech s vysokým podílem organických půd může být nátlak ze strany státu nebo ochrany přírody značný. Je důležité znát svá práva.

Výzva 4: Propojení s budoucí SZP po roce 2027

Příprava NPOP probíhá současně s diskusí o nové SZP 2028+. Cíle NRR mohou být v budoucnu zahrnuty do podmíněnosti přímých plateb. Je klíčové sledovat vývoj a aktivně se vyjadřovat prostřednictvím PRO-BIO svazu ekologických zemědělců či dalších organizací..

Na co si dát pozor

NRR zatím nepřímo řídí hospodaření, ale budoucí SZP může podmínky plateb vázat na indikátory NRR.
Zemědělci v CHKO, Natura 2000 nebo na rašelinných půdách by měli sledovat přípravu NPOP zvlášť.
Dobrovolnost zavodňování platí pro zemědělce – ne pro stát, který musí cíle splnit jinak.

10. Příležitosti – co může EZ zemědělec získat?

NRR přináší pro ekologické zemědělce významné příležitosti. Jsou přirozenými partnery při obnově přírody v zemědělské krajině a tato role by jim měla přinést i finanční uznání.

Příležitost 1: Nové finanční pobídky a kompenzace

Článek 14 odst. 12 NRR výslovně umožňuje členským státům podporovat soukromé nebo veřejné režimy podpory pro zemědělce provádějící opatření na obnovu. To otevírá prostor pro nové dotační tituly zaměřené na aktivity, které EZ zemědělci již dělají – kvetoucí pásy, meze, extenzivní pastva, agrolesnické systémy.

Příležitost 2: Formální uznání příspěvku EZ

NPOP musí identifikovat stávající zemědělské postupy přispívající k cílům NRR (čl. 14 odst. 10). Tím může být formálně uznáno, že EZ zemědělci již nyní plní funkce, za které by měli být spravedlivě odměněni z veřejných zdrojů.

Příležitost 3: Posílení pozice EZ v SZP 2028+

Propojení NRR se SZP posiluje argumentaci, že EZ jako systém přirozeně naplňuje cíle NRR a zaslouží si vyšší finanční ohodnocení v nové SZP. To je klíčový argument pro lobbying PRO-BIO svazu na úrovni EU.

Příležitost 4: Agrolesnictví a paludikultura jako nové obory

NRR stimuluje zájem o agrolesnické systémy a paldikultura (hospodaření na mokřadech). Tyto systémy jsou kompatibilní s EZ a mohou přinést diverzifikaci příjmů farmy. EZ agrolesnictví (ovocné aleje, meze se stromy) přispívá k indikátoru krajinných prvků.

Příležitost 5: Participace na přípravě NPOP

PRO-BIO svaz je přímým účastníkem TES čl. 10 a 11. EZ zemědělci mají šanci ovlivnit, jak bude NPOP nastaven – jaká opatření zahrne, jaké budou podmínky a jak budou uznány příspěvky EZ sektoru. Vaše hlasy a příklady z praxe jsou klíčové.

11. Konkrétní opatření vhodná pro EZ farmy

Níže je přehled opatření, která mohou EZ zemědělci zavádět v souladu s cíli NRR – v rámci stávajících dotačních titulů AEKO nebo v rámci nových opatření, která NPOP přinese.

Opatření pro opylovače (čl. 10)

- Zakládání a udržování kvetoucích pásů a biopásů podél polí a na polích
- Extenzivní pastva s ponecháním části travního porostu bez seče (refugia pro opylovače)
- Pěstování medonosných plodin v osevním postupu –hořčice, pohanka, svazenka, jetel
- Zachování a obnova extenzivních sadů s travnatým podrostem
- Omezení nebo vyloučení přípravků na ochranu rostlin – standardní v EZ

Opatření pro zemědělské ekosystémy a indikátory (čl. 11)

- Zakládání travnatých mezí, biotopových pásů a krajinných prvků na orné půdě
- Kompostování a aplikace organické hmoty pro zvýšení obsahu organického uhlíku
- Pěstování meziplodin a podsevů (jetel, vikev, hořčice) – biologické obohacení půdy
- Extenzivní pastva na trvalých travních porostech – klíčové pro polní ptáky i motýly
- Pozdní termín první seče (po 15. 6.) – ochrana hnízdících ptáků a motýlů
- Zakládání agrolesnických systémů – ovocné aleje v polích, meze se stromy

Opatření pro rašeliniště a vlhké louky (čl. 11 odst. 4)

- Udržování vysoké hladiny spodní vody na nivních loukách a rašelinných pozemcích
- Přechod z orné půdy na trvalé travní porosty na organických půdách
- Extenzivní pastva skotu a koní na podmáčených loukách (nízká hustota, bez přikrmování)
- Dobrovolná participace na programech obnovy rašelinišť s finančními kompenzacemi

12. Financování a dotační nástroje

Implementace NRR bude spojena s finančními nástroji na úrovni EU i ČR. Přestože konkrétní nastavení závisí na výsledku přípravy NPOP, lze již nyní identifikovat relevantní zdroje financování pro zemědělce.

Stávající dotační nástroje kompatibilní s NRR

Nástroj	Relevantní opatření pro NRR	Správce
AEKO – Ekologické zemědělství	Základní platba za EZ hospodaření na veškeré ploše	SZIF / MZe
AEKO – Louky a pastviny	Extenzivní pastva, pozdní seč, biotopy opylovačů	SZIF / MZe
AEKO – Meziplodiny a podsevy	Organický uhlík, biotopy, snížení eroze	SZIF / MZe
AEKO – Biopásy a meze	Krajinné prvky, opylovači, polní ptáci	SZIF / MZe
AEKO – Mokřadní louky	Podmáčené a rašelinné TTP – čl. 11 odst. 4	SZIF / MZe
Agrolesnictví, Ekoplatba	Agrolesnické systémy, mokřady, krajinné prvky	SZIF / MZe
Life programy EU	Demonstrační projekty obnovy ekosystémů	EK / MŽP

Nové nástroje v přípravě

EK do 19. 8. 2025 zpracuje zprávu o financování potřebném k provádění čl. 4–13 NRR a navrhne opatření k řešení případných mezer. ČR může v NPOP navrhnout nové dotační tituly specificky zaměřené na obnovu zemědělských ekosystémů. Sledujte aktualizace na www.mzp.cz a www.pro-bio.cz.

Co sledovat?

Výzvy nového PRV (Programu rozvoje venkova) po roce 2027 – budou reflektovat NPOP.
Národní dotační tituly MŽP zaměřené na obnovu ekosystémů.
LIFE programy EU – zvláště LIFE Nature & Biodiversity.
Platby za ekosystémové služby (PES) – vznikající trh v ČR i EU.

Přehledová tabulka: NRR a ekologické zemědělství

Cíl NRR	Co to znamená v praxi	Jak přispívá EZ zemědělec	Možná kompenzace
Obnova opylovačů (čl. 10)	Zlepšit druhovou rozmanitost a pop. opylovačů do 2030	Kvetoucí pásy, bez pesticidů, mezipl., motýlí louky	AEKO biopásy, louky; nové tituly NPOP
Org. uhlík v půdě (čl. 11/2b)	Zvýšit zásobu org. uhlíku na orné půdě	Kompost, jetele, meziplodiny, bez orby	AEKO meziplodiny, EZ platba
Krajinné prvky (čl. 11/2c)	Zvýšit podíl zeměd. půdy s krajinn. prvky	Meze, aleje, sady, mokřady, agrolesnictví	AEKO biopásy; nové tituly NPOP
Polní ptáci (čl. 11/3)	Zvýšit index polních ptáků o 10 % do 2030	Extenzivní pastva, pozdní seč, pestré střídání plodin	EZ platba, AEKO louky a pastviny
Rašeliniště (čl. 11/4)	Obnovit 30 % zeměd. rašelinišť do 2030 (dobrovolně)	Vlhké louky, extenzivní pastva, paludikultura	Dobrovolné programy s kompenzacemi

Srovnání přístupu: EZ vs. konvenční zemědělství v kontextu NRR

Aspekt	Ekologické zemědělství	Konvenční zemědělství
Pesticidy a opylovači	Bez chemických pesticidů – opylovači přežívají	Pesticidy = hlavní příčina úbytku opylovačů
Organický uhlík v půdě	Kompost, jetele, meziplodiny – přirozené budování SOM	Minerální hnojiva – tendence ke snižování SOM
Krajinné prvky	Systémová podpora mezí, sadů, biopásů	Intenzifikace = snižování krajinných prvků
Polní ptáci	Vyšší hustota hnízdění, pestřejší potravní nabídka	Nízká hustota polních ptáků
Rašeliniště	Přirozená kompatibilita s vlhkými stanovišti	Odvodnění pro intenzivní produkci

Co dělat a kdy – přehled pro EZ zemědělce

2025	Sledujte přípravu NPOP přes PRO-BIO svaz. Sdílejte příklady dobré praxe z farmy.
2025	Zmapujte krajinné prvky na svém pozemku – meze, mokřady, aleje, sady, biopásy.
2025	Zvažte rozšíření AEKO opatření – biopásy, mokřadní louky, agrolesnické prvky.
2025–26	**Zapojte se do veřejné konzultace k NPOP. Připomínkujte návrhy opatření.**
2026	Sledujte výsledky zprávy EK o financování NRR – budou navržena nová opatření.
2027	**NPOP bude zveřejněn. Prostudujte konkrétní opatření a podmínky pro zapojení.**
2027–28	**Příprava nové SZP 2028+ – aktivní zapojení přes PRO-BIO. NRR ovlivní podmínky plateb.**
2028+	Nové AEKO a dotační tituly reflektující NPOP. Připravení zemědělci mají výhodu.
2030	**ČR musí prokázat splnění prvních cílů NRR. Příspěvek EZ zemědělců bude klíčový.**

Nejdůležitější věci k zapamatování

NRR je povinnost pro STÁT, nikoliv pro zemědělce. Zavodňování rašelinišť je pro zemědělce DOBROVOLNÉ.
EZ zemědělci jsou přirozenými partnery pro plnění cílů NRR – jejich přínos musí být uznán a odměněn.
Do roku 2030 ČR musí prokázat rostoucí trendy u indikátorů. Čas na zapojení je NYNÍ.

Slovník základních pojmů

Pojem	Vysvětlení
NRR	Nařízení o obnově přírody – Nařízení EU 2024/1991 ze dne 24. 6. 2024
NPOP	Národní plán na obnovu přírody – dokument ČR implementující NRR; předložen EK do 1. 9. 2026
TES	Tematická expertní skupina – odborné pracovní skupiny MŽP k přípravě NPOP
HKP	Horizontální koordinační platforma – zastřešující koordinační těleso pro přípravu NPOP
LUCAS	Land Use and Coverage Area frame Survey – statistický průzkum EU využití půdy a krajiny
Opylovač	Volně žijící hmyz přenášející pyl – včely, čmeláci, motýli, mouchy a další; čl. 10 NRR
Organické půdy	Rašelinné a podmáčené půdy s vysokým obsahem organické hmoty; čl. 11 odst. 4 NRR
Paludikultura	Hospodaření na mokřadech – chov vodní drůbeže, sklizeň rákosu, sítiny atd.
Agrolesnictví	Kombinace zemědělské produkce a lesního hospodaření – stromy + pole nebo pastviny
AEKO	Agroenvironmentálně-klimatická opatření – dotační tituly SZP pro šetrnější zemědělství
SOM	Soil Organic Matter – organická hmota v půdě; klíčový ukazatel půdního zdraví
PES	Platby za ekosystémové služby – vznikající trh pro odměňování péče o přírodu

Přehled klíčové legislativy a dokumentů

Primární legislativa EU

- Nařízení EP a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. 6. 2024 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869 – základní dokument NRR
- Prováděcí nařízení Komise – jednotný formát NPOP (přijato 11. 3. 2025, platnost od 9. 6. 2025)
- Akt v přenesené pravomoci o metodě monitorování opylovačů (EK do 18. 8. 2025)

Propojení s dalšími předpisy EU

- Nařízení EP a Rady (EU) 2021/2115 – Strategické plány SZP (přímá vazba čl. 15 odst. 5 NRR)
- Nařízení (EU) 2018/841 – LULUCF (emise z využití půdy) – vazba na organický uhlík a rašeliniště
- Ptačí směrnice a Habitatová směrnice – Natura 2000 (synergie s čl. 4 NRR)

Klíčové dokumenty v přípravě (ČR)

- Národní plán na obnovu přírody (NPOP) – v přípravě, předložení EK do 1. 9. 2026
- Národní metodika pro monitoring krajinných prvků (MŽP + AOPK, do 19. 8. 2025)
- Strategický plán SZP ČR 2023–2027 – propojení s NPOP identifikováno v čl. 14 odst. 10 NRR

Kde najít dokumenty

Celý text NRR: https://eur-lex.europa.eu (hledejte číslo 2024/1991)
Příprava NPOP v ČR: www.mzp.cz > Ochrana přírody a krajiny > Obnova přírody
PRO-BIO svaz – aktuality k NRR: www.pro-bio.cz
EK – informace k NRR pro zemědělce: environment.ec.europa.eu

13. Jak se zapojit do přípravy NPOP?

- Prostřednictvím PRO-BIO svazu v TES čl. 10 a 11 – svaz je přímo v expertní skupině
- Veřejná konzultace k NPOP – MŽP plánuje otevřenou konzultaci, sledujte www.mzp.cz
- Sdílejte zkušenosti a příklady dobré praxe – kontaktujte PRO-BIO svaz
- Sledujte průběžně zpravodaje PRO-BIO a aktualizace k NPOP

14. Nejčastější otázky a odpovědi

Musím jako zemědělec něco povinně dělat kvůli NRR?

NE. Povinnosti z NRR plynou státu (ČR), nikoliv jednotlivým zemědělcům. Zemědělci jsou zváni k dobrovolné spolupráci za odpovídající kompenzace.

Musím zavodňovat rašeliništní půdu?

NE. Nařízení výslovně říká, že zavodňování zemědělské půdy je pro zemědělce a soukromé vlastníky dobrovolné. Stát musí cíle splnit přes dobrovolné programy s finančními pobídkami.

Bude NRR ovlivňovat přímé platby?

V současnosti NE. Nařízení neříká, že cíle NRR jsou podmínkou přímých plateb. Nicméně budoucí SZP 2028+ se pravděpodobně bude na NPOP odkazovat. Tuto oblast je třeba sledovat.

Kdy budu vědět konkrétní podmínky pro zapojení?

NPOP bude zveřejněn v září 2027. Konkrétní dotační tituly budou nastaveny v rámci SZP nebo nových specifických nástrojů. Sledujte www.mzp.cz a zpravodaje PRO-BIO.

15. Shrnutí a klíčové kontakty

Nařízení o obnově přírody (NRR) je historickým krokem EU ke skutečné zákonné ochraně a obnově přírody. Pro ekologické zemědělce nepředstavuje primárně hrozbu, ale příležitost – jsou přirozenými partnery při plnění jeho cílů. Klíčem je aktivní zapojení do přípravy Národního plánu na obnovu přírody, který určí konkrétní podmínky a nástroje pro ČR.

5 klíčových sdělení pro EZ zemědělce

1. NRR neukládá přímé povinnosti zemědělcům – povinnosti má STÁT.
2. Zavodňování rašelinišť je pro zemědělce výslovně DOBROVOLNÉ.
3. EZ zemědělci přirozeně přispívají k cílům NRR – to musí být uznáno v NPOP.
4. Zapojte se přes PRO-BIO svaz do přípravy NPOP – vaše hlas ovlivní výsledek.
5. Připravte se na nové dotační příležitosti, které NPOP v roce 2027 přinese.

Klíčové dokumenty a zdroje

Nařízení EU 2024/1991 o obnově přírody: eur-lex.europa.eu
Příprava NPOP v ČR: www.mzp.cz (sekce Ochrana přírody)
Strategický plán SZP ČR: www.szif.cz | AEKO tituly: www.eagri.cz
PRO-BIO svaz – aktuality, semináře, zpravodaje: www.pro-bio.cz

Kontakty PRO-BIO SVAZ EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ

Web: www.pro-bio.cz | E-mail: pro-bio@pro-bio.cz
Sekretariát: Nemocniční 53, 787 01 Šumperk | Tel.: +420 583 216 609

PRO-BIO svaz je členem Tematické expertní skupiny TES čl. 10 a 11
pro přípravu Národního plánu na obnovu přírody.

Tento materiál je vytvořen v rámci aktivit dle dotačního titulu 9.f.e